Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
ELEANOR SHARPSTON
przedstawiona w dniu 13 listopada 2014 r.[1]

Sprawa C-546/12 P

Ralf Schräder
Pozostałe strony postępowania:
Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin (CPVO)
i

Jørn Hansson

Odwołanie — Wspólnotowe prawa do ochrony odmian roślin — Decyzja Izby Odwoławczej w postępowaniu w sprawie unieważnienia — Badanie stanu faktycznego z urzędu — Artykuł 76 rozporządzenia (WE) nr 2100/94

1. W niniejszym odwołaniu od wyroku Sądu w sprawie T-242/09[2] R. Schräder podważa orzeczenie Sądu w sprawie odrzucenia wniesionej przez niego skargi na decyzję Izby Odwoławczej (zwanej dalej „Izbą") Wspólnotowego Urzędu Ochrony Odmian Roślin (zwanego dalej „CPVO" lub „Urzędem") z dnia 23 stycznia 2009 r. dotyczącą wniosku o unieważnienie wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin przyznanego odmianie LEMON SYMPHONY[3], należącej do gatunku Osteospermum ecklonis.

2. Okoliczności faktyczne sporu można pokrótce przedstawić w sposób następujący. W dniu 5 września 1996 r. J. Hansson (interwenient w postępowaniu przed CPVO) złożył do CPVO wniosek o przyznanie wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin dla odmiany LEMON SYMPHONY. CPVO zwrócił się do Bundessortenamt (niemieckiego federalnego urzędu odmian roślin, zwanego dalej „Bundessortenamt") o dokonanie wymaganego badania technicznego. W tym celu Bundessortenamt zwrócił się z prośbą o dostarczenie „20 młodych roślin standardowej jakości, nieprzycinanych i niepoddanych stosowaniu regulatorów wzrostu". Jørn Hansson wysłał wymagany materiał roślinny w dniu 10 stycznia 1997 r. Ekspert odpowiedzialny za przeprowadzenie badania technicznego przekazał CPVO informację o następującej treści: „Zgodnie z pkt II akapit drugi protokołu technicznego CPVO dotyczącego właściwości wskazujących na odrębność, wyrównanie i trwałość (zwanych dalej »kryteriami DUS«) pragniemy Państwa poinformować, że dostarczony nam materiał rozmnożeniowy odmiany określonej w przedmiocie niniejszego pisma stanowią rośliny przeznaczone do sprzedaży, z pączkami, w stosunku do których zastosowano regulatory wzrostu i które były przycinane. W związku z powyższym możliwe jest, że badanie techniczne nie będzie przebiegało właściwie". Badanie techniczne (zwane dalej „badaniem technicznym z 1997 r.") odbyło się jednak później, chociaż Sąd w zaskarżonym wyroku wskazał, że Bundessortenamt nie był w stanie

1 — Język oryginału: angielski.

2 — Wyrok Schräder/CPVO – Hansson (LEMON SYMPHONY), T-133/08, T-134/08, T-177/08 i T-242/09, EU:T:2012:430, zwany dalej „zaskarżonym wyrokiem".

3 — Żółty, przypominający stokrotkę kwiat wykorzystywany jako ozdobna roślina rabatowa.

potwierdzić, czy zostało ono przeprowadzone bezpośrednio na materiale roślinnym dostarczonym przez J. Hanssona, czy na sadzonkach pobranych z tego materiału. Następnie Bundessortenamt sporządził sprawozdanie z badania, do którego załączono urzędowy opis LEMON SYMPHONY, wskazujący, że właściwość „Postura pędów" została określona jako „wyprostowana" [4].

3. W dniu 6 kwietnia 1999 r. odmianie LEMON SYMPHONY przyznano wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin.

4. W dniu 26 listopada 2001 r. R. Schräder złożył do CPVO wniosek o przyznanie wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin dla odmiany SUMOST 01, należącej do gatunku Osteospermum ecklonis [5]. Badanie techniczne wykazało, że SUMOST 01 nie różni się od odmiany LEMON SYMPHONY. Wniosek R. Schrädera nie został zatem uwzględniony. W celu dochodzenia roszczenia w związku z przyznaniem prawa do ochrony dla SUMOST 01 R. Schräder złożył następnie szereg wniosków o uchylenie decyzji w sprawie przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin dla LEMON SYMPHONY. W postępowaniu administracyjnym oraz w postępowaniu przed Sądem R. Schräder utrzymywał, że należy unieważnić wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin. Argumentując swoje stanowisko, zasadniczo podnosi on, że badanie techniczne z 1997 r. było nieważne, ponieważ materiał, na którym przeprowadzono badanie, był wadliwy. Jego zdaniem odmiana LEMON SYMPHONY nigdy nie istniała w postaci odtworzonej w urzędowym opisie wpisanym do rejestru wspólnotowych praw do ochrony odmian roślin w 1997 r.

5. Ralf Schräder utrzymuje, że badanie techniczne z 1997 r. było wadliwe z następujących względów. Po pierwsze, z roślin przesłanych do Bundessortenamt zostały pobrane sadzonki i wspomnianym badaniom poddane zostały dopiero te sadzonki, a nie materiał roślinny dostarczony przez J. Hanssona (będącego posiadaczem wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin dla LEMON SYMPHONY). Po drugie, materiał poddany badaniom stanowiły rośliny z pączkami, w stosunku do których zastosowano regulatory wzrostu. Po trzecie, istniały rozbieżności względem opisu LEMON SYMPHONY sporządzonego w Japonii. Po czwarte, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2100/94 [6] odmiana jest odrębna wyłącznie wtedy, jeżeli wyraźnie odróżnia się przejawianymi właściwościami wynikającymi ze szczególnego genotypu lub połączenia genotypów; o odrębności nie może być mowy, jeżeli stwierdzone przejawiane właściwości wynikają z procesów mechanicznych i z zastosowania regulatorów wzrostu.

6. Ralf Schräder w odwołaniu podnosi obecnie sześć zarzutów na jego porarcie.

7. W moim przekonaniu jedynie zarzut pierwszy – zgodnie z którym Sąd naruszył prawo, a tym samym prawa podstawowe R. Schrädera, orzekając, że Izba nie miała obowiązku zbadania okoliczności faktycznych z urzędu – stanowi rzeczywistą kwestię prawną, przy czym zarzut ten jest bezzasadny z przyczyn, które omówię poniżej.

4 — Zobacz pkt 7–12 zaskarżonego wyroku. Streszczenie postępowania administracyjnego przed CPVO oraz Izbą przedstawiam w pkt 23–36 poniżej.

5 — Odmiany hodowanej i sprzedawanej przez spółkę Jungpflanzen Grünewald GmbH (zwaną dalej „Grünewald"), w której kapitale zakładowym R. Schräder posiada 5% udziałów.

6 — Z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (Dz.U. L 227, s. 1, zwanym dalej „rozporządzeniem podstawowym" lub „rozporządzeniem").

Prawo Unii Europejskiej

Prawa podstawowe

8. Artykuł 41 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”)[7] zawiera gwarancję, że każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje Unii.

9. Artykuł 47 karty przewiduje prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu.

Rozporządzenie (WE) nr 2100/94

10. Na mocy rozporządzenia podstawowego ustanawia się (współistniejący z systemami krajowymi) system przyznawania praw własności przemysłowej do odmian roślin, obowiązujących na całym obszarze Unii Europejskiej[8]. W celu stosowania rozporządzenia ustanowiono Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin[9]. Odmiany wszystkich botanicznych rodzajów i gatunków oraz mieszańce pomiędzy rodzajami i gatunkami mogą być przedmiotem wspólnotowych praw do ochrony odmian roślin[10]. W celu uzyskania ochrony odmiana musi być odrębna, wyrównana, trwała i nowa[11]. Posiadaczowi wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin przysługuje wyłączne prawo do wykonywania lub upoważniania do wykonywania działań wymienionych w art. 13 ust. 2[12]. Wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin można uzyskać w następstwie złożenia wniosku; warunki regulujące tę procedurę określono w rozdziale I rozporządzenia. Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin jest odpowiedzialny za przeprowadzenie formalnego, merytorycznego i technicznego badania wniosku[13].

11. Artykuł 7 ust. 1 stanowi: „Odmianę uważa się za odrębną, jeżeli odróżnia się wyraźnie przejawianymi właściwościami wynikającymi ze szczególnego genotypu lub kombinacji genotypów każdej innej odmiany, powszechnie znanej w dniu złożenia wniosku, określonym zgodnie z art. 51”[14]. Zgodnie z art. 7 ust. 2 inną odmianę uważa się w szczególności za „powszechnie znaną”, jeżeli a) była ona przedmiotem prawa do ochrony odmian roślin lub wpisano ją do urzędowego rejestru odmian roślin we Wspólnocie lub jakimkolwiek państwie, lub w międzynarodowej organizacji o odpowiednich kompetencjach; lub b) zgłoszono wniosek o przyznanie w stosunku do niej prawa do ochrony odmian roślin lub o wpisanie jej do urzędowego rejestru odmian, o ile w międzyczasie doszło do przyznania prawa lub do wpisania do rejestru.

12. Odmianę uważa się za „trwałą”, jeżeli miedzy innymi właściwości uwzględnione przy badaniu jej odrębności nie zmieniają się po jej powtarzanym rozmnażaniu[15].

7 — Dz.U. 2010, C 83, s. 389.

8 — Artykuły 1 i 3.

9 — Artykuł 4.

10 — Artykuł 5 ust. 1.

11 — Artykuł 6.

12 — Mianowicie: a) wytwarzanie lub rozmnażanie (reprodukcja); b) przygotowanie do rozmnażania; c) oferowanie do sprzedaży; d) sprzedaż lub inne wprowadzanie do obrotu; e) eksport ze Wspólnoty; f) import do Wspólnoty; g) przechowywanie do każdego z celów wymienionych w lit. a)–f).

13 — Rozdział II rozporządzenia podstawowego.

14 — Przepisy regulujące procedurę rozpatrywania wniosków opisano w rozdziale II. Zgodnie z art. 54 CPVO bada, czy spełnione są warunki przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin. Artykuł 55 ust. 1 zawiera postanowienia dotyczące przeprowadzenia weryfikacji technicznej mającej na celu między innymi ustalenie, czy spełnione zostały określone w art. 7 warunki dotyczące odrębności. Badanie przeprowadzają organy, którym państwa członkowskie powierzyły tę odpowiedzialność zgodnie z art. 30 ust. 4.

15 — Artykuł 9.

13. Artykuł 20 („Unieważnienie wspólnotowych praw do ochrony odmian roślin”) stanowi:

„1. Urząd unieważnia wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin, jeżeli ustalono, że:

a) nie spełniono warunków przewidzianych w art. 7 lub 10 w czasie, w którym przyznano wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin;

[…]

2. W przypadku unieważnienia wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin uważa się, że od początku nie miały miejsca skutki określone w niniejszym rozporządzeniu”.

14. Warunki uchylenia wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin zawarto w art. 21.

15. Decyzje CPVO zawierają uzasadnienie i muszą opierać się na motywach oraz dowodach, wobec których strony postępowania miały możliwość ustosunkować się ustnie lub na piśmie [16].

16. W braku odpowiednich przepisów proceduralnych w rozporządzeniu Urząd stosuje zasady kodeksu postępowania ogólnie przyjęte w państwach członkowskich [17].

17. Odwołanie do izb odwoławczych przysługuje od decyzji Urzędu podjętych na podstawie między innymi art. 20 i 21 [18].

18. Artykuł 76 stanowi: „W postępowaniu przed Urzędem może on badać stan faktyczny z urzędu w zakresie, w jakim podlega on badaniu na podstawie art. 54 i 55. Urząd nie uwzględnia stanu faktycznego, na który nie powołano się, ani dowodów, które nie zostały przedstawione w terminie wyznaczonym przez Urząd”.

19. Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin z urzędu i po wysłuchaniu opinii posiadacza może dostosować urzędowy opis odmiany, jeżeli chodzi o liczbę i typ właściwości lub o stwierdzone przejawy tych właściwości [19].

20. Izba Odwoławcza w ramach wykonywania swoich funkcji może podejmować wszelkie czynności, które należą do kompetencji Wspólnotowego Urzędu Ochrony Odmian Roślin [20].

21. Na mocy art. 73 ust. 1 przyznaje się prawo do złożenia skargi kasacyjnej na decyzję Izby Odwoławczej do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Skargę tego rodzaju można wnieść, opierając się na ograniczonych podstawach określonych w art. 73 ust. 2 [21].

16 — Artykuł 75.

17 — Artykuł 81 ust. 1.

18 — Artykuł 67. Zgodnie z art. 21 CPVO uchyla wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin, jeżeli stwierdzi, że warunki dotyczące wyrównania (art. 8) i trwałości (art. 9) nie są już spełnione.

19 — Artykuł 87 ust. 4.

20 — Artykuł 72.

21 — W tym względzie skargę do Sądu można wnieść wyłącznie w związku z kwestiami prawnymi. Podstawy, na których można opierać taką skargę, zgodnie z art. 73 ust. 2 obejmują brak kompetencji, naruszenie istotnych wymogów proceduralnych, naruszenie traktatu, rozporządzenia podstawowego lub jakiejkolwiek zasady prawnej związanej z ich stosowaniem lub nadużycie władzy.

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1239/95

22. Rozporządzenie nr 1239/95[22] zawiera normy szczególne w zakresie stosowania rozporządzenia podstawowego. Artykuł 51 stanowi, że jeżeli nie postanowiono inaczej, do postępowania odwoławczego stosuje się mutatis mutandis przepisy odnoszące się do postępowania przed Urzędem.

Postępowanie administracyjne

23. Postępowanie administracyjne przed właściwą komisją CPVO oraz Izbą Odwoławczą opisano w pkt 5–78 zaskarżonego wyroku. Stan sprawy można pokrótce przedstawić w sposób następujący.

24. W dniu 27 października 2003 r. J. Hansson (jako posiadacz praw do odmiany LEMON SYMPHONY) skierował pisemny sprzeciw w odniesieniu do wniosku R. Schrädera (z dnia 26 listopada 2001 r.) o przyznanie wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin dla odmiany SUMOST 01[23]. Decyzją z dnia 19 lutego 2007 r. (zwaną dalej „decyzją odmowną") Urząd uwzględnił sprzeciw J. Hanssona i oddalił wniosek R. Schrädera głównie z tego względu, że odmiana SUMOST 01 nie odróżniała się wyraźnie od LEMON SYMPHONY oraz że w związku z tym nie zostały spełnione warunki określone w art. 7 rozporządzenia.

25. Następnie, w dniu 26 października 2004 r., R. Schräder złożył wniosek o uchylenie na podstawie art. 21 rozporządzenia wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin przyznanego wcześniej odmianie LEMON SYMPHONY, uzasadniając go tym, że właściwości tej odmiany wykorzystane w jej opisie, w tym właściwości podlegające ocenie w ramach badania odrębności, nie charakteryzowały się trwałością, a zatem nie spełniały wymogów określonych w art. 9. Pismem z dnia 10 maja 2007 r. CPVO poinformował R. Schrädera, że właściwa komisja podjęła decyzję, zgodnie z którą warunki uchylenia na podstawie art. 21 rozporządzenia nie zostały spełnione (zwaną dalej „decyzją odmowną w przedmiocie uchylenia").

26. W dniu 7 grudnia 2004 r. CPVO zdecydował się przeprowadzić weryfikujące badanie techniczne celem sprawdzenia, czy odmiana LEMON SYMPHONY wciąż istnieje w takiej samej formie. W dniu 14 września 2005 r. Bundessortenamt sporządził sprawozdanie z badania, z którego wynikało, że odmiana LEMON SYMPHONY dalej istnieje. Do sprawozdania tego załączono nowy opis odmiany LEMON SYMPHONY, datowany na ten sam dzień, z którego wynikało między innymi, że właściwość „Postura pędów" została wyrażona jako „wpółwyprostowana do poziomej". W adresowanym do J. Hanssona piśmie z dnia 25 sierpnia 2006 r. CPVO zaproponował dostosowanie urzędowego opisu LEMON SYMPHONY wpisanego do rejestru w 1997 r. poprzez nowy opis odmiany z dnia 14 września 2005 r. Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin uważał to dostosowanie za konieczne z jednej strony ze względu na postęp w hodowli, jaki nastąpił od badania technicznego z 1997 r., a z drugiej strony ze względu na to, że w następstwie zmiany wprowadzonej w 2001 r. w wytycznych w zakresie badania różnica w ocenie dotyczącej właściwości „Postura pędów" mogła zostać wytłumaczona tym, że żadna z porównywanych odmian nie widniała w „tabeli właściwości VI" używanej w 1997 r. oraz że LEMON SYMPHONY była najbardziej wyprostowaną odmianą w tamtym roku. Ponadto od 1997 r. liczba odmian gatunku *Osteospermum ecklonis* znacząco wzrosła, a wytyczne w zakresie badania uległy częściowym zmianom, co spowodowało konieczność dostosowania poziomów przejawu.

22 — Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1239/95 z dnia 31 maja 1995 r. ustanawiające zasady wykonawcze stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 w odniesieniu do postępowania przed Wspólnotowym Urzędem [Ochrony] Odmian Roślin (Dz.U. L 121, s. 37) (zwane dalej „rozporządzeniem wykonawczym"). Rozporządzenie to zostało uchylone i zastąpione rozporządzeniem Komisji (WE) nr 874/2009 (Dz.U. L 251, s. 3) ze skutkiem od dnia 14 października 2009 r. już po wystąpieniu okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym. Przepisy te obejmują prawo stron do składania dokumentów na poparcie ich stanowiska (art. 57) oraz przepisy dotyczące postępowania dowodowego (art. 60) i powoływania biegłych (art. 61).

23 — Jørn Hansson uznał także, że sprzedaż odmiany SUMOST 01 naruszała jego prawa do odmiany LEMON SYMPHONY. Z tego względu pozwał on spółkę Grünewald do sądów niemieckich, które wydały wyrok na jego korzyść. Skarga wniesiona przez spółkę Grünewald do Bundesgerichtshof (trybunału federalnego) została oddalona w dniu 23 kwietnia 2009 r.

27. Pismem z dnia 22 września 2006 r. J. Hansson zaakceptował powyższą propozycję. Pismem z dnia 18 kwietnia 2007 r. CPVO poinformował J. Hanssona o wydanej z urzędu decyzji o dostosowaniu urzędowego opisu LEMON SYMPHONY zgodnie z art. 87 ust. 4 rozporządzenia (zwanej dalej „decyzją o dostosowaniu"). W dniu 21 maja 2007 r. Urząd powiadomił R. Schrädera o przyjęciu decyzji o dostosowaniu i zastąpieniu urzędowego opisu LEMON SYMPHONY wpisanego do rejestru wspólnotowych praw do ochrony odmian roślin w 1997 r. tym z roku 2005.

28. Ralf Schräder wniósł do Izby Odwoławczej odwołanie od decyzji odmownej, decyzji odmownej w przedmiocie uchylenia oraz decyzji o dostosowaniu [24]. Wszystkie trzy skargi okazały się nieskuteczne.

29. W dniu 11 kwietnia 2007 r. R. Schräder złożył wniosek o unieważnienie wspólnotowego prawa do ochrony roślin przyznanego odmianie LEMON SYMPHONY. Pismem z dnia 26 września 2007 r. CPVO oddalił ten wniosek. W dniu 19 października 2007 r. do Izby Odwoławczej wniesiono odwołanie [25].

30. W dniu 23 stycznia 2009 r. Izba podjęła decyzję o oddaleniu odwołania jako bezzasadnego (zwaną dalej „decyzją o unieważnieniu"). Izba dokonała następujących ustaleń. Po pierwsze, Bundessortenamt poinformował CPVO o istnieniu ryzyka, że badanie mogłoby nie być wiarygodne, gdyby wykorzystano dostarczony materiał (rośliny z pączkami, w stosunku do których zastosowano regulatory wzrostu), jednak doradzono mu, aby kontynuował badanie i pobrał sadzonki z tego materiału. Po drugie, jest ogólnie przyjęte, że wszystkie odmiany wykorzystywane w badaniu są rozmnażane w drodze sadzonkowania poprzez pobieranie sadzonek w tym samym czasie, tak aby mieć pewność, iż wszystkie materiały będą cechować się tym samym wiekiem fizjologicznym. Po trzecie, kwestia poddania procesom chemicznym nie jest tak prosta, jak przedstawiał ją R. Schräder [26]. Po czwarte, można zasadnie uznać, że zastosowanie regulatorów wzrostu nie miało następstw w zakresie badania. Rodzaj użytego do rozmnażania regulatora wzrostu nie wywołuje zwykle trwałych skutków, gdyż późniejsza kontrola wzrostu rośliny wymaga dodatkowego spryskania regulatorami wzrostu (w tym względzie Izba przychyliła się do informacji dostarczonych przez J. Hanssona). Po piąte, pozbawione znaczenia było twierdzenie R. Schrädera, że wszystkie odmiany referencyjne, które zostały wymienione w wytycznych, były znane w 1997 r. Po szóste, odmiana LEMON SYMPHONY, która została otrzymana z generycznego skrzyżowania gatunków *Osteospermum* i *Dimorphoteca*, jest jako taka unikalna nie tylko z uwagi na swe właściwości morfologiczne, ale również ze względu na ciągły okres kwitnienia, który jest dłuższy od aktualnych odmian *Osteospermum*. Z uwagi na unikalny charakter odmiany LEMON SYMPHONY nie można było znaleźć w ramach badania przeprowadzonego przez Bundessortenamt w 1997 r. odmian referencyjnych, z którymi ta odmiana mogłaby być porównywana.

31. Pismem z dnia 30 marca 2009 r. R. Schräder wyraził szereg krytycznych uwag i zastrzeżeń zarówno pod adresem protokołu z rozprawy, która odbyła się w dniu 23 stycznia 2009 r., jak i samego jej przebiegu. Ralf Schräder zaoferował przedstawienie przed Sądem dowodów na poparcie swoich twierdzeń [27].

24 — Decyzje Izby Odwoławczej to, odpowiednio, A 005/2007 (dotycząca wniosku o przyznanie wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin odmianie SUMOST 01), A 006/2007 (dotycząca wniosku o uchylenie wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin przyznanego odmianie LEMON SYMPHONY) oraz A 007/2007 (dotycząca zaskarżenia decyzji CPVO o dostosowaniu z urzędu urzędowego opisu odmiany LEMON SYMPHONY).

25 — A 010/2007 (w której podważa się decyzję CPVO w przedmiocie unieważnienia wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin przyznanego odmianie LEMON SYMPHONY, zwaną dalej „zaskarżoną decyzją").

26 — Według Izby było to uzasadnione tym, że procedura poddania procesom chemicznym, o których mowa, odbyła się zgodnie ze stosownymi protokołami badania.

27 — Taka oferta została przez R. Schrädera przedstawiona po tym, jak w dniu 24 czerwca 2009 r. złożył on w Sądzie wniosek: zob. pkt 77 wyroku Sądu.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

32. Ralf Schräder wniósł do Sądu cztery odrębne powództwa w przedmiocie zaskarżenia decyzji Izby [28]. W każdej z tych spraw występował on o stwierdzenie nieważności stosownej decyzji i obciążenie CPVO kosztami. Dla celów wydania wyroku wszystkie cztery sprawy połączono.

33. Sąd wskazał, że pierwsze trzy sprawy połączone (T-133/08, T-134/08 i T-177/08) były ściśle powiązane i zależały od wyniku sprawy T-242/09, dotyczącej postępowania w sprawie unieważnienia. Z tego względu sprawa ta została rozpatrzona w pierwszej kolejności.

34. Ralf Schräder podniósł cztery zarzuty. Pierwsze trzy dotyczyły rzekomych naruszeń rozporządzenia podstawowego: (i) art. 76 (badanie stanu faktycznego z urzędu) i art. 81 (przepisy proceduralne przyjęte w państwach członkowskich); (ii) art. 7 (warunki dotyczące odrębności odmiany) i art. 20 (unieważnienie wspólnotowych praw do ochrony odmian roślin); i (iii) art. 75 (obowiązek uzasadnienia). Zarzut czwarty dotyczył rzekomego naruszenia art. 63 ust. 1 i 2 rozporządzenia wykonawczego (zasady dotyczące protokołów z postępowania ustnego i ze składania zeznań).

35. Sąd uznał skargę w sprawie T-242/09 za bezzasadną. Oddalił zatem skargę wyrokiem z dnia 18 września 2012 r.

36. W sprawach T-133/08, T-134/08 i T-177/08 Sąd uwzględnił skargi, oparte na zarzucie podnoszonego naruszenia art. 59 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego dotyczącego wezwania do postępowania ustnego przed CPVO i prawa do bycia wysłuchanym. Uchylił on w konsekwencji postanowienia Izby dotyczące decyzji odmownej, decyzji odmownej w przedmiocie uchylenia i decyzji o dostosowaniu.

Odwołanie i postępowanie przed Trybunałem

37. Ralf Schräder domaga się stwierdzenia nieważności zaskarżonego wyroku w części dotyczącej decyzji w sprawie T-242/09, uwzględnienia jego wniosku o unieważnienie wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin dla odmiany LEMON SYMPHONY oraz zwrotu kosztów czterech postępowań przed Sądem.

38. Sześć zarzutów podniesionych przez R. Schrädera w odwołaniu można podsumować w sposób następujący. Po pierwsze, Sąd naruszył prawo, orzekając, że Izba nie mogła podjąć działań z urzędu w postępowaniu w sprawie unieważnienia. Czyniąc to, Sąd naruszył prawa skarżącego w odniesieniu do ciężaru dowodu i postępowania dowodowego przed Izbą – w rezultacie nie spełnił obowiązku kontroli sądowej i naruszył jego prawo do rzetelnego procesu, dobrej administracji i skutecznego środka prawnego. Po drugie, Sąd mylnie uznał, że stronie nie przysługuje prawo do przeprowadzenia środków dowodowych w postępowaniu przed Izbą, chyba że przedstawi ona przynajmniej zaczątek dowodu na poparcie takiego wniosku, i tym samym naruszył reguły w zakresie ciężaru dowodu i postępowania dowodowego. Ponadto nawet przy założeniu, że ciężar dowodu spoczywa na skarżącym w postępowaniu w sprawie unieważnienia przed Izbą, Sąd pozbawił go prawa do bycia wysłuchanym i dokonał przeinaczenia okoliczności faktycznych i dowodów. Po trzecie, Sąd naruszył prawo, uznając okoliczność faktyczną (praktykę rozmnażania próbek do badań poprzez sadzonki) za „notoryjną”, podczas gdy (jego zdaniem) to ustalenie jest błędne. Sąd nie spełnił zatem ciążącego na nim obowiązku kontroli sądowej i dokonał przeinaczenia okoliczności faktycznych i dowodów. Po czwarte, Sąd błędnie orzekł, że skarżący nie przedstawił dowodów na poparcie swojego twierdzenia dotyczącego skutków zastosowania regulatorów wzrostu. Wyrok jest zatem wewnętrznie sprzeczny, a uzasadnienie niewystarczające. Ponadto Sąd nie dokonał oceny zgodności z prawem decyzji Izby. Po

28 — Odpowiednio wyroki w sprawach: T-177/08 (decyzja odmowna A 005/2007); T-134/08 (decyzja odmowna w przedmiocie uchylenia A 006/2007); T-133/08 (decyzja o dostosowaniu A 007/2007); T-242/09 (decyzja o unieważnieniu A 010/2007).

piąte, ustalenie, zgodnie z którym właściwość „Postura pędów" odmiany *Osteospermum* nie została uwzględniona w badaniu dotyczącym odrębności, stanowi naruszenie art. 7 i 20 rozporządzenia podstawowego. Jest to niedopuszczalne rozszerzenie przedmiotu sporu, poprzez które Sąd z urzędu podniósł kwestię, która nie została przedstawiona przez strony i nie była kwestią porządku publicznego. Po szóste, skarżący kwestionuje ustalenie, zgodnie z którym „Postura pędów" odmiany *Osteospermum* może być określana w odniesieniu do innych roślin uwzględnionych w tym badaniu. Takie ustalenie stanowi przeinaczenie okoliczności faktycznych, naruszenie przepisów rozporządzenia, niedopuszczalne rozszerzenie przedmiotu sporu i naruszenie obowiązku przeprowadzenia pełnej kontroli sądowej. Decyzja jest zatem wewnętrznie sprzeczna.

39. Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin, wspierany przez J. Hanssona (posiadacza praw do odmiany LEMON SYMPHONY, interwenienta w postępowaniu przed Sądem oraz drugiej strony w postępowaniu przed Izbą Odwoławczą), zwraca się do Trybunału o oddalenie odwołania i obciążenie R. Schrädera kosztami postępowania.

Ocena

W przedmiocie zarzutu pierwszego: naruszenie prawa w związku z ustaleniem, że Izba nie mogła podjąć działań z urzędu, i naruszenie prawa do skutecznego środka prawnego i rzetelnego procesu

Odpowiednie fragmenty wyroku Sądu

40. Sąd stwierdził, że art. 76 rozporządzenia podstawowego (dotyczący badania stanu faktycznego z urzędu przez CPVO) wyraźnie nie znajduje zastosowania w postępowaniu przed Izbą Odwoławczą [29]. Izba Odwoławcza ma jedynie wypowiedzieć się, na wniosek zainteresowanej strony, na temat zgodności z prawem wydanej na podstawie art. 20 ust. 1 lit. a) rozporządzenia decyzji CPVO odmawiającej unieważnienia wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin z powodu niewykazania przez tę stronę, że w momencie przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin nie były spełnione warunki określone w art. 7 lub w art. 10 wspomnianego rozporządzenia [30]. Wobec tego, że postępowanie w sprawie unieważnienia zostało wszczęte nie z urzędu, ale na wniosek R. Schrädera, art. 76 i 81 w związku z art. 20 rozporządzenia przenoszą na R. Schrädera ciężar dowodu w zakresie tego, że zostały spełnione przesłanki unieważnienia danego wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin [31]. Takie rozłożenie ciężaru dowodu i postępowanie dowodowe znacznie odbiegają od tych przewidzianych przez art. 76 rozporządzenia Rady (WE) nr 207/2009 w sprawie wspólnotowego znaku towarowego [32]. Ową różnicę w zasadach dowodowych w ramach wspólnotowych systemów znaków towarowych i ochrony odmian roślin można jednak wytłumaczyć tym, że w odróżnieniu od rozporządzenia w sprawie wspólnotowego znaku towarowego rozporządzenie podstawowe nie dokonuje rozróżnienia między bezwzględnymi i względnymi podstawami odmowy rejestracji. Zasady określone w rozporządzeniu podstawowym były zgodne z tymi ustanowionymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 6/2002 [33] dotyczącym wzorów wspólnotowych oraz z ogólnymi zasadami prawa i zasadami

29 — Punkt 126.

30 — Punkt 128.

31 — Punkt 129.

32 — Z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. L 78, s. 1, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie wspólnotowego znaku towarowego"), zgodnie z którym w trakcie postępowania Urząd Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (zwany dalej „OHIM") bada stan faktyczny z urzędu; jednakże w postępowaniu odnoszącym się do względnych podstaw odmowy rejestracji OHIM ogranicza się w tym badaniu do stanu faktycznego, dowodów i argumentów przedstawionych przez strony oraz poszukiwanego zadośćuczynienia. Zobacz pkt 130.

33 — Z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych (Dz.U. 2002, L 3, s. 1, zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie wzorów wspólnotowych"), zgodnie z którym: OHIM bada stan faktyczny z urzędu, *z wyjątkiem* postępowania dotyczącego unieważnienia, gdzie badania Urzędu ograniczone są do okoliczności faktycznych, dowodów i argumentów przedstawionych przez strony. Zobacz pkt 131.

procedury, które stosuje się w zakresie ciężaru dowodu i postępowania dowodowego, między innymi z sentencją „actori incumbit onus probandi” [34]. W tej sytuacji zarzut pierwszy należy oddalić, ponieważ opiera się on na błędnym założeniu, że w niniejszej sprawie ciężar dowodu spoczywał na CPVO na podstawie art. 76 i 81 rozporządzenia podstawowego [35].

41. Sąd stwierdził następnie, że z przepisów rozporządzenia podstawowego nie wynika, by postępowanie przed CPVO miało charakter czysto dochodzeniowy. W szczególności „zasadę badania stanu faktycznego z urzędu” (ustanowioną w odniesieniu do badania technicznego w art. 76 zdanie pierwsze) należało pogodzić z zasadą (wyrażoną w art. 76 zdanie drugie), zgodnie z którą CPVO nie uwzględnia stanu faktycznego, na który się nie powołano, ani dowodów, które nie zostały przedstawione w wyznaczonym przez niego terminie. A zatem do stron w postępowaniu przed CPVO należało wskazanie w odpowiednim czasie okoliczności faktycznych, których ustalenia domagały się one od CPVO, poprzez przedstawienie dowodów, których przyjęcia na poparcie tych faktów domagały się od CPVO [36]. W zakresie, w jakim przepisy te znalazły zastosowanie w postępowaniu odwoławczym od decyzji CPVO wydanej na podstawie art. 20 rozporządzenia, na mocy której odmówiono unieważnienia wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin, do strony, która domaga się rzeczonego unieważnienia, należało wskazanie okoliczności faktycznych i dowodów, które jej zdaniem pozwoliłyby wykazać, że przesłanki unieważnienia wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin zostały spełnione. Izba Odwoławcza miała następnie obowiązek starannego i bezstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności danego przypadku, czuwając nad poszanowaniem ogólnych zasad prawa i zasad procesowych, które stosuje się w zakresie ciężaru dowodu i postępowania dowodowego [37].

42. Sąd uznał następnie, że R. Schräder zasadniczo zarzucał Izbie, iż oparła się w swojej decyzji wyłącznie na wersji wydarzeń prezentowanej przez CPVO i J. Hanssona, nie dopuszczając ani nie oceniając żądanych przez skarżącego dowodów, a zwłaszcza nie uwzględniając jego wniosku o przeprowadzenie dowodu polegającego na zleceniu ekspertyzy mającej ustalić w szczególności skutki zastosowania regulatorów wzrostu [38]. Sąd uznał, że wniosek R. Schrädera o przeprowadzenie dowodu nie może być uwzględniony, ponieważ nie zawiera wystarczającego zaczątku dowodu świadczącego o konieczności przeprowadzenia takiego dowodu [39].

43. Sąd uznał, że w toku postępowania administracyjnego R. Schräder nie przedstawił żadnych istotnych informacji (takich jak badania naukowe ad hoc, fragment specjalistycznej publikacji, sporządzona na jego zlecenie specjalistyczna opinia tudzież zwykłe oświadczenie eksperta z zakresu botaniki lub ogrodnictwa), które mogłyby stanowić wystarczający zaczątek dowodu dla jego twierdzenia (wielokrotnie powtarzanego, lecz nigdy niepotwierdzonego, za to kontestowanego przez innych uczestników postępowania), zgodnie z którym to twierdzeniem poddanie procesom mechanicznym i chemicznym czy sadzonkowanie, takie jak miało miejsce w niniejszym wypadku, zafałszowało wyniki badania technicznego z 1997 r. [40]. Ponadto nawet jeżeli Izba opowiedziała się za argumentacją CPVO i J. Hanssona, to nie uczyniła ona tego „jednostronnie i bez dokonania weryfikacji” (jak utrzymywał R. Schräder), ale w oparciu o własną wiedzę i znajomość botaniki, po rozpatrzeniu między innymi kwestii, czy w 2005 r. można było jeszcze opisać LEMON SYMPHONY przy użyciu wytycznych w zakresie badania, które obowiązywały w 1997 r., i wyłuszczając przyczyny, dla których zamierzała ona przychylić się raczej do tezy postawionej przez CPVO i J. Hanssona niż tej prezentowanej przez R. Schrädera [41].

34 — Punkt 132. Zobacz ponadto art. 81 ust. 1 rozporządzenia podstawowego.
35 — Punkt 133.
36 — Punkt 134.
37 — Punkt 135.
38 — Punkt 136.
39 — Punkt 137; zob. w szczególności wyrok ILFO/Wysoka Władza, 51/65, EU:C:1966:21.
40 — Punkt 138.
41 — Punkt 139.

44. Sąd orzekł, że R. Schräder nie wykazał w stopniu zgodnym z wymogami prawa, że Izba dopuściła się naruszenia reguł obowiązujących w zakresie ciężaru dowodu i postępowania dowodowego [42]. Poprzez swoje twierdzenie R. Schräder pragnął w rzeczywistości uzyskać ponowną ocenę istotnych elementów stanu faktycznego i materiału dowodowego [43].

45. Sąd oddalił następnie pozostałe argumenty R. Schrädera, w których krytykuje on Izbę, że odpowiedziała ona na jego uwagi dotyczące braku wiarygodności badania technicznego z 1997 r. Po pierwsze, uznano, że owo badanie techniczne zostało w każdym wypadku przeprowadzone na właściwym materiale roślinnym, a mianowicie na sadzonkach pobranych z roślin dostarczonych Bundessortenamt przez J. Hanssona. Po drugie, R. Schräder nie wskazał żadnej innej odmiany roślin, od której LEMON SYMPHONY – nawet przy opisie, zgodnie z którym postura pędów była „wpółwyprostowana do poziomej" – nie byłaby wyraźnie odrębna w 1997 r. Ocena ta była zbieżna z argumentacją wysuniętą tytułem głównym przez CPVO i J. Hanssona [44]. W konsekwencji założenie, że – jak utrzymywał R. Schräder – badanie techniczne w 1997 r. doprowadziło do błędnego wniosku w zakresie poziomu przejawów właściwości „Postura pędów" i że dla odmiany LEMON SYMPHONY należało od 1997 r. określić inny poziom przejawów, nie miałoby wpływu na ocenę odrębności tej odmiany w rozumieniu art. 7 rozporządzenia, ponieważ nie była ona ustalana wyłącznie, a wręcz w ogóle, przez odniesienie do tej właściwości [45]. W tym względzie dostosowany opis odmiany LEMON SYMPHONY z 2005 r. odbiega od pierwotnego opisu z 1997 r. jedynie w odniesieniu do zmiany właściwości – „Postura pędów" z „wyprostowanej" na „wpółwyprostowaną" [46]. Ponadto R. Schräderowi nie udało się wykazać, iż konsekwencją tej zmiany było niespełnianie w 1997 r. kryteriów DUS [47]. W związku z tym wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin dla odmiany LEMON SYMPHONY przyznano by w każdym przypadku [48]. Ponadto Izba wyraźnie oddaliła zarzut R. Schrädera, zgodnie z którym gdyby badanie odmiany SUMOST 01 zostało przeprowadzone przy użyciu opisu LEMON SYMPHONY z 1997 r., to te dwie odmiany zostałyby uznane za znacząco różne [49].

46. Sąd orzekł, że w każdym wypadku argumenty o charakterze technicznym wysuwane przez R. Schrädera nie mogą zostać uwzględnione z uwagi na rozważania tego samego rodzaju zawarte w zaskarżonej decyzji, które zostały poddane jedynie marginalnej kontroli, jak również ze względu na argumenty zawarte w odpowiedzi CPVO i J. Hanssona [50]. W szczególności okoliczność, że materiał roślinny przekazany Bundessortenamt przez J. Hanssona nie odpowiadał wymogom ustanowionym przez ten urząd w piśmie z dnia 6 listopada 1996 r., nie była rozstrzygająca [51].

47. W odniesieniu do sporu dotyczącego właściwości „Postura pędów" Sąd wskazał, że kwestia ta sprowadza się do tego, czy właściwość tę należy ustalać według kryteriów absolutnych, czy względnych [52]. Sąd odrzucił twierdzenia R. Schrädera i uznał – powołując się na wyjaśnienia przedstawione przez Bundessortenamt – że właściwość ta powinna być przedmiotem względnej oceny porównawczej między odmianami tego samego gatunku [53]. Sąd uznał, że odmiana LEMON SYMPHONY pozostała niezmienna w okresie 1997–2005. Nie nastąpiła materialna zmiana opisu,

42 — Punkt 140.
43 — Punkt 141.
44 — Punkt 158.
45 — Punkt 159.
46 — Punkt 160.
47 — Określonych w protokole technicznym CPVO dotyczącym właściwości wskazujących na odrębność, wyrównanie i trwałość (DUS); zob. pkt 2 powyżej.
48 — Punkt 161.
49 — Punkt 162.
50 — Punkt 163.
51 — Punkt 164.
52 — Punkt 165.
53 — Punkt 166.

która wiązałaby się z istotą odmiany, ale zwykła modyfikacja pierwotnie wybranych sformułowań. Nie zmieniła ona istoty odmiany, tylko pozwoliła lepiej ją opisać, zwłaszcza poprzez wyodrębnienie jej spośród innych odmian tego gatunku [54]. Wreszcie dochodząc do takiego wniosku, Sąd uwzględnił fotografie roślin znajdujące się w aktach spraw prowadzonych przed sądami niemieckimi [55].

Argumenty stron

48. Na poparcie zarzutu pierwszego R. Schräder podnosi cztery argumenty. Twierdzi on, że Sąd naruszył prawo orzekając, że w postępowaniu w sprawie unieważnienia Izba nie bada okoliczności faktycznych z urzędu. Tym samym Sąd: (i) naruszył art. 51 rozporządzenia wykonawczego; (ii) popełnił błąd, uznając, że postępowanie w sprawie unieważnienia ma charakter kontradyktoryjny [56]; (iii) przeinaczył okoliczności faktyczne, twierdząc, że ciężar dowodu spoczywał na CPVO; oraz (iv) naruszył jego prawa podstawowe, odmawiając zbadania dowodów przedstawionych przez niego w toku postępowania przed tym sądem.

49. Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin twierdzi, że przedstawiony przez Sąd opis postępowania administracyjnego przed Izbą jest niewłaściwy z tego względu, że Izba ma prawo zbadać okoliczności faktyczne z urzędu. Niemniej jednak Sąd uznał zarzut pierwszy za bezzasadny lub bezskuteczny, a także niedopuszczalny w zakresie, w jakim dotyczy wniosku R. Schrädera o ponowne zbadanie okoliczności faktycznych.

50. Jørn Hansson popiera argumentację CPVO.

Analiza

51. Rozpatrując podniesiony przez R. Schrädera zarzut pierwszy odwołania, należy dokonać wykładni art. 76 rozporządzenia podstawowego. Czy postępowania tego rodzaju mają charakter dochodzeniowy, czy kontradyktoryjny – i czy ciężar dowodu spoczywa na stronie wnoszącej o unieważnienie? Strony są zgodne co do tego, że Sąd popełnił błąd, orzekając, że art. 76 rozporządzenia nie ma zastosowania w przypadku postępowań przed Izbą.

52. Ja również zgadzam się z tym poglądem.

53. Zanim zwrócę się ku Izbie, rozpocznę od rozważań nad zastosowaniem art. 76 w odniesieniu do postępowania przed CPVO. Zgodnie z pierwszą częścią art. 76 CPVO musi zbadać stan faktyczny z urzędu w zakresie, w jakim polega on na badaniu merytorycznym i badaniu technicznym [57]. Zatem w przypadku stwierdzenia w toku postępowania w sprawie unieważnienia, że warunki określone w art. 7 (dotyczące odrębności odmiany rośliny) nie zostały spełnione, Urząd ma wyraźny obowiązek zbadania stanu faktycznego.

54. Prawdą jest, że drugi człon art. 76 stanowi, że obowiązkiem stron jest także przedstawianie dowodów w zakresie, w jakim CPVO nie uwzględnia stanu faktycznego, na który się nie powołano, ani dowodów, które nie zostały przedstawione w stosownym terminie. Strona wnosząca o unieważnienie ma wyraźny obowiązek i prawo do przedkładania dowodów na poparcie swojego wniosku [58].

54 — Punkt 167, 168.

55 — Punkt 169.

56 — Artykuł 20 rozporządzenia podstawowego.

57 — Przeprowadzonym na podstawie art. 54 i 55 rozporządzenia podstawowego.

58 — Zobacz także art. 57 rozporządzenia wykonawczego.

55. Brzmienie tego przepisu oznacza jednak, że CPVO nie może podejmować decyzji, opierając się wyłącznie na niewywiązaniu się przez osobę wnioskującą o unieważnienie ze spoczywającego na niej ciężaru dowodu, ponieważ do wyraźnych obowiązków CPVO należy zbadanie z urzędu stanu faktycznego dotyczącego badania technicznego.

56. Ponadto stosowne przepisy rozporządzenia wykonawczego [59] wskazują na to, że postępowanie ma raczej charakter dochodzeniowy niż kontradyktoryjny. ponieważ Urząd prowadzi postępowanie dotyczące składania zeznań i upoważnienia biegłych. W przeciwnym przypadku – w postępowaniu czysto kontradyktoryjnym – to na skarżącym spoczywa ciężar dowodu w związku z ustaleniem stanu faktycznego w swojej sprawie, a pozwany ma za zadanie wykazać, że spełnione są przesłanki, na których opiera się obrona.

57. Przepisy odnoszące się do postępowania przed CPVO stosuje się również do postępowania przed Izbą [60]. Przy rozpatrywaniu odwołania od decyzji CPVO Izba może podejmować „wszelkie czynności, które należą do kompetencji Urzędu” [61]. Z uwagi na to, że CPVO ma duży zakres uprawnień dyskrecjonalnych w wykonywaniu swoich zadań [62] oraz wyraźne i ustalone obowiązki na mocy art. 76 rozporządzenia w zakresie badania stanu faktycznego z urzędu, w szczególności w odniesieniu do badania technicznego, z wyraźnego brzmienia art. 72 rozporządzenia i art. 51 rozporządzenia wykonawczego wynika, że przepisy art. 76 stosuje się mutatis mutandis do Izby.

58. Nie sugeruję, że Izba *musi* wystąpić o przeprowadzenie badania technicznego dla celów art. 55 ust. 1 każdorazowo w przypadku postępowania w sprawie unieważnienia wszczętego z uwagi na niespełnienie wymogów w zakresie odrębności określonych w art. 7. (Nie jest to także intencją R. Schrädera. Uważa on, że badanie techniczne z 1997 r. było nieważne oraz że gdyby Izba zbadała dostępny materiał dowodowy, niewątpliwie doszłaby do tego samego wniosku. Izba odrzuciła ten pogląd, a Sąd potwierdził jej ustalenia). Niemniej jednak uważam, że Sąd naruszył prawo poprzez dokonanie wykładni art. 76 rozporządzenia podstawowego, zgodnie z którą nie ma on zastosowania do postępowań przed Izbą.

59. Mając powyższe na uwadze, zgadzam się z opinią Sądu odnośnie do wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin, że nie ma tu odpowiednika bezwzględnych i względnych podstaw odmowy rejestracji znaku towarowego. W postępowaniu w sprawie unieważnienia wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin istotną (w niniejszym przypadku) kwestią jest to, czy spełnione są przesłanki regulujące odrębność odmiany określone w art. 7 rozporządzenia. Badanie tego rodzaju wymaga wiedzy technicznej i specjalistycznej, którą wykazać się musi (Urząd oraz) Izba Odwoławcza, dokonując niezbędnej oceny. Procedura ta nie jest tożsama z tą ustaloną w ramach wspólnotowego systemu znaków towarowych, która ma na celu ustalenie w trybie postępowania w sprawie sprzeciwu, czy właściciel wcześniejszego znaku towarowego może wykazać istnienie określonych elementów, takich jak rzeczywiste używanie wcześniejszego znaku towarowego. Te kwestie nie są przedmiotem postępowań w sprawie unieważnienia w ramach wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin, takich jak niniejsze postępowanie, które dotyczy tego, czy w momencie przyznania wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin (w 1999 r., na podstawie badania technicznego z 1997 r.) odmiana LEMON SYMPHONY była odmianą odrębną [63]. W tym względzie twierdzenia R. Schrädera odnośnie do przepisów regulujących kwestię ciężaru dowodu i postępowania dowodowego w kontekście rozporządzenia w sprawie wspólnotowego znaku towarowego są nieistotne.

59 — Zobacz art. 60 i 61 rozporządzenia wykonawczego.

60 — Artykuł 51 rozporządzenia wykonawczego.

61 — Artykuł 72 rozporządzenia podstawowego.

62 — Wyrok Brookfield New Zealand i Elaris/CPVO i Schniga, C-534/10 P, EU:C:2012:813, pkt 50.

63 — Na podstawie art. 52 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wspólnotowego znaku towarowego można stwierdzić nieważność wspólnotowego znaku towarowego, w przypadku gdy wspólnotowy znak towarowy został zarejestrowany z naruszeniem przepisów art. 7, między innymi ponieważ jest pozbawiony charakteru odróżniającego [art. 7 ust. 1 lit. b)].

60. Sąd czyni także odniesienie do art. 63 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wzorów wspólnotowych. W moim przekonaniu przepis ten także stanowi inne ramy dla kwestii wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin, a zatem nie podważa zaskarżonego wyroku. Po pierwsze, art. 63 ust. 1 zawiera zasadę ogólną, zgodnie z którą w postępowaniu w sprawie wzorów wspólnotowych OHIM bada stan faktyczny z urzędu. Zasada ta zawiera w sobie jednak zastrzeżenie w odniesieniu do postępowania o unieważnienie, gdzie OHIM ograniczony jest do badania okoliczności faktycznych i dowodów przedstawionych przez strony. Wynika to z tego, że tego rodzaju postępowanie nie może zostać wszczęte przez sam OHIM na podstawie rozporządzenia w sprawie wzorów wspólnotowych [64]. Nie istnieje równoważny wymóg w kontekście postępowania w sprawie unieważnienia na mocy art. 20 rozporządzenia podstawowego.

61. Ponadto R. Schräder słusznie krytykuje opis jego zarzutu przedstawiony przez Sąd, zgodnie z którym opiera się on na przesłance, że ciężar dowodu spoczywał na CPVO. Twierdzenie to nie znajduje odzwierciedlenia w opisie sprawy, który Sąd zawarł w pkt 105 swojego wyroku. Niemniej jednak błąd, jakiego dopuścił się Sąd, nie stanowi przeinaczenia faktów [65]. Nie jest to stwierdzenie o charakterze faktycznym, lecz raczej niewłaściwy opis zarzutu R. Schrädera. Z tego względu jest on nieistotny dla ważności zaskarżonego wyroku.

62. Czy na skutek tych błędów zostały naruszone przysługujące R. Schräderowi prawa podstawowe do dobrej administracji i rzetelnego procesu?

63. Skarga wniesiona do Sądu przez R. Schrädera dotyczyła tego, że Izba wydała decyzję, opierając się wyłącznie na faktach przedstawionych przez CPVO i J. Hanssona. Skarżący twierdził, że Izba powinna była zebrać materiał dowodowy w drodze postępowania wszczętego z urzędu, a następnie dokonać oceny przedstawionych przez niego dowodów, w szczególności dotyczących jego przekonania, że badanie techniczne z 1997 r. było nieodwracalnie błędne, ponieważ (i) rośliny poddane badaniu pochodziły z sadzonek, w stosunku do których zastosowano regulatory wzrostu, oraz (ii) w okresie badania nie doszło do „zaniku" efektów ich użycia.

64. Ralf Schräder twierdził, że w ten sposób Izba naruszyła jego prawa podstawowe do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia jego sprawy (art. 41 karty) oraz do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu (art. 47 karty). Skarżący podnosi teraz, że wydając decyzję, Sąd nie zbadał, czy Izba w sposób staranny i bezstronny rozpatrzyła wszystkie istotne okoliczności sprawy. Ponadto Sąd nie dokonał oceny tych faktów, które nie zostały poddane wystarczająco dokładnej analizie przez Izbę, a jedynie potwierdził wcześniejsze przeinaczenie faktów, którego dopuścił się ten organ. Gdyby Sąd nie popełnił tych błędów, orzekłby, że wydając decyzję, Izba naruszyła prawa podstawowe skarżącego. Popełniając te błędy, Sąd sam naruszył jego prawa wynikające z art. 41 i 47 karty.

65. Nie zgadzam się z twierdzeniem R. Schrädera.

66. Po pierwsze, Sąd stwierdził, że na żadnym etapie postępowania administracyjnego R. Schräder nie przedstawił jakiejkolwiek okoliczności, która mogłaby stanowić zaczątek dowodu dla jego twierdzenia, zgodnie z którym poddanie procesom chemicznym i mechanicznym czy sadzonkowanie (takie jak miało miejsce w niniejszym wypadku) zafałszowało wyniki badania technicznego LEMON SYMPHONY w 1997 r. [66]. Po drugie, Sąd oddalił argument skarżącego, w myśl którego Izba dokonała ustaleń wyłącznie poprzez odniesienie się do dowodów przedstawionych przez J. Hanssona i CPVO. Sąd uznał, że chociaż Izba przychyliła się do tych twierdzeń, uczyniła to w oparciu o własną wiedzę i znajomość botaniki [67]. Po trzecie, Sąd stwierdził, że R. Schräder zmierzał w rzeczywistości do tego, by

64 — Artykuł 52 rozporządzenia w sprawie wzorów wspólnotowych.

65 — Wyrok PepsiCo/Grupo Promer Mon Graphic, C-281/10 P, EU:C:2011:679, pkt 78, 79.

66 — Zobacz pkt 138 zaskarżonego wyroku.

67 — Zobacz pkt 139 zaskarżonego wyroku.

Sąd dokonał ponownej oceny stanu faktycznego i materiału dowodowego [68]. Sąd zbadał następnie ustalenia Izby i uznał, że dają się one pogodzić z obiektywnymi danymi dotyczącymi tej sprawy. Po czwarte, Sąd zauważył, że jak wynika z doświadczenia Izby, praktyka sadzonkowania stosowana do wszystkich odmian wykorzystywanych w ramach badania technicznego stanowi fakt „notoryjny" [69]. Po piąte Sąd uznał, że R. Schräder ograniczył się jedynie do podważenia dokonanego przez Izbę stwierdzenia w tym względzie [70].

67. Moim zdaniem taka ocena Sądu nie jest jedynie potwierdzeniem decyzji wydanej przez Izbę. Jest ona raczej wynikiem pełnej i kompletnej kontroli postępowania przed Izbą. Została ona przeprowadzona z uwzględnieniem materiału dowodowego przedstawionego przez wszystkie strony. W jej wyniku ustalono, że R. Schräder nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń. Sąd uznał także, że dokonując oceny stanu faktycznego oraz technicznych aspektów jego sprawy, Izba polegała na własnej wiedzy [71].

68. Z tego względu uważam, że przysługujące R. Schräderowi prawa podstawowe do dobrej administracji oraz skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu nie zostały naruszone.

69. Ralf Schräder podnosi także, że Sąd nie wziął pod uwagę faktu, że Izba nie przedstawiła uzasadnienia swojej decyzji zgodnie z art. 75 rozporządzenia podstawowego.

70. W moim przekonaniu nie doszło do naruszenia tego przepisu. Dokonując ustaleń w zakresie ważności badania technicznego z 1997 r., Sąd zbadał przesłanki stanowiące podstawę decyzji wydanej przez Izbę. Sąd uznał, że Izba wykluczyła przesłankę faktyczną przedstawioną przez R. Schrädera w przedmiocie wiarygodności badania. Zdaniem Sądu nie popełniono żadnego oczywistego błędu, którym dotknięte byłyby te oceny z przyczyn wyszczególnionych w pkt 67 powyżej. Ponadto Sąd stwierdził, że skarżący nie wskazał w 1997 r., że LEMON SYMPHONY różniła się znacząco od jakiejkolwiek innej odmiany rośliny. Wreszcie Sąd oddalił twierdzenia R. Schrädera podważające wynik badania technicznego z 1997 r. z uwagi na błędne ustalenie poziomu przejawów właściwości „Postura pędów". Uznano, że właściwość ta pozostawała bez wpływu na ocenę odrębności odmiany LEMON SYMPHONY dla celów art. 7 rozporządzenia.

71. Z uwagi na powyższe uważam argument czwarty powołany przez R. Schrädera za bezzasadny.

72. O ile prawdą jest, że Sąd popełnił błąd w wykładni art. 76 rozporządzenia podstawowego oraz że opis zakresu i znaczenia ciężaru dowodu w postępowaniu w sprawie unieważnienia jest niepoprawny, to jednak zaskarżony wyrok nie został wydany w oparciu o te błędne ustalenia. Istotną kwestią jest, że Sąd dokonał prawidłowej wykładni art. 7 i 20 rozporządzenia. Sąd stwierdził, że Izba wydała słuszną decyzję, że – przeciwnie do twierdzeń R. Schrädera – odmiana LEMON SYMPHONY charakteryzuje się odrębnością, ponieważ jest odmienna pod względem przejawianych właściwości, które wynikają z genotypu, a nie z ingerencji o charakterze mechanicznym lub chemicznym. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunał nie jest właściwy do ustalania stanu faktycznego lub badania materiału dowodowego przyjętego przez Sąd na poparcie tych okoliczności faktycznych, chyba że treść tych dowodów została przeinaczona. W tym przypadku nie miało to miejsca [72].

68 — Zobacz pkt 141 zaskarżonego wyroku.

69 — Zobacz pkt 149 zaskarżonego wyroku.

70 — Zobacz pkt 150 zaskarżonego wyroku.

71 — Ustalenie to można uznać za niezgodne z wykładnią art. 76 dokonaną przez Sąd w zakresie, w jakim Sąd stwierdził, że, ściśle mówiąc, Izba nie ma obowiązku zbadania stanu faktycznego z urzędu.

72 — Wyrok Brookfield New Zealand i Elaris/CPVO i Schniga, EU:C:2012:813, pkt 39, 40 i przytoczone tam orzecznictwo.

73. W związku z tym zarzut pierwszy odwołania jest nieskuteczny. Na tym opiera się zasadniczo całe odwołanie R. Schrädera, jako że pozostałe pięć zarzutów dotyczy tego, czy Sąd dokonał prawidłowej wykładni art. 7 i 20. W dalszej części odniosę się zatem do tych zarzutów jedynie pokrótce.

W przedmiocie zarzutu drugiego: środki dowodowe

74. Ralf Schräder skarży się, że Sąd popełnił błąd, potwierdzając decyzję Izby w sprawie odrzucenia złożonego przez niego wniosku o przeprowadzenie środków dowodowych. Wniosek ten miał na celu przeprowadzenie dowodu w postaci ekspertyzy, aby wykazać, że poddanie procesom chemicznym i mechanicznym czy sadzonkowanie, takie jak miało miejsce w niniejszym wypadku, doprowadziło do zafałszowania wyników badania technicznego z 1997 r. Sąd oddalił ten argument z uwagi na to, że skarżący nie przedstawił zaczątku dowodu na poparcie tego wniosku. Ralf Schräder podnosi cztery argumenty na poparcie zarzutu drugiego odwołania. Mówiąc krótko, zarzuca on Sądowi, że ten: (i) naruszył zasady dotyczące ciężaru dowodu i postępowania dowodowego w odniesieniu do złożonego przez skarżącego wniosku o przeprowadzenie środków dowodowych; (ii) nie przedstawił uzasadnienia i pozbawił go prawa do rzetelnego procesu i skutecznego środka prawnego; (iii) z urzędu podniósł kwestię, która nie została przedstawiona przez strony i nie była kwestią porządku publicznego, i tym samym w sposób niezgodny z prawem rozszerzył zakres przedmiotowy postępowania; oraz (iv) wydając decyzję, błędnie zastosował orzecznictwo Trybunału.

75. Argumenty te stanowią cztery warianty tego samego tematu i rozpatrzę je łącznie.

76. Z uwagi na to, że w rozporządzeniu nie zawarto odrębnych przepisów dotyczących środków dowodowych na etapie postępowania administracyjnego, z art. 81 wynika, że w postępowaniach przed Izbą (lub CPVO) stosuje się zasady kodeksu postępowania ogólnie przyjęte w państwach członkowskich. Moim zdaniem Sąd prawidłowo zastosował zasady wynikające z orzecznictwa Trybunału [73], w myśl których osoba wnioskująca o przeprowadzenie środków dowodowych musi przedstawić dowody uzasadniające ich uzyskanie. Zasada ta ma na celu zapewnienie, aby z gruntu niepoważne żądania nie były uwzględniane. Oceniam, że powołując orzecznictwo Trybunału, Sąd postąpił zgodnie z literą art. 81 rozporządzenia.

77. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem spoczywający na Sądzie (na mocy art. 36 i art. 53 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej) obowiązek uzasadnienia wyroku nie nakazuje Sądowi dokonania wyjaśnienia, które podejmuje w sposób wyczerpujący punkt po punkcie argumentację przedstawioną przez strony sporu. Uzasadnienie może zatem być dorozumiane, pod warunkiem że umożliwia ono zainteresowanym poznanie podstaw, na których został oparty zaskarżony wyrok, a Trybunałowi dostarcza elementów wystarczających do dokonania kontroli w trybie odwołania [74].

78. Sąd przedstawił pełne uzasadnienie w pkt 136–139 zaskarżonego wyroku. Dokonując wyjaśnienia, Sąd zastosował po prostu zasady prawa w odniesieniu do przedstawionych mu okoliczności faktycznych. Moim zdaniem jest to całkowicie niepodważalne.

79. Uważam zatem, że zarzut drugi odwołania jest bezzasadny.

73 — Wyrok ILFO/Wysoka Władza, EU:C:1966:21, s 95, 96.

74 — Wyrok Alliance One International i Standard Commercial Tobacco/Komisja i Komisja/Alliance One International i in., C-628/10 P i C-14/11 P, EU:C:2012:479, pkt 64.

W przedmiocie zarzutów trzeciego, czwartego, piątego i szóstego

80. W swoich zarzutach trzecim, czwartym, piątym i szóstym R. Schräder skupia się na rozmaitych aspektach wad, którymi miałoby być dotknięte badanie techniczne z 1997 r. Rozważę je zatem łącznie.

81. Zgodnie z art. 256 TFUE oraz art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości odwołanie należy ograniczyć do kwestii prawnych. Jedynie Sąd uprawniony jest do ustalenia istotnych okoliczności faktycznych i dokonania ich oceny, a także do dokonania oceny dowodów. Ocena tych okoliczności faktycznych i dowodów nie stanowi zatem, z zastrzeżeniem przypadków ich wypaczenia, kwestii prawnej podlegającej jako taka kontroli Trybunału w ramach postępowania odwoławczego [75].

82. Co do zasady R. Schräder skarży się, że Sąd popełnił błąd, dokonując następujących ustaleń. Po pierwsze, że praktyka rozmnażania wykorzystywanych w badaniu próbek w drodze sadzonkowania stanowi fakt „notoryjny" (zarzut trzeci) [76]. Po drugie, że zastosowanie regulatorów wzrostu w odniesieniu do tych próbek nie wpłynęło na ważność badań (zarzut czwarty) [77]. Po trzecie, że opis właściwości „Postura pędów" nie wpłynął na ocenę odrębnego charakteru odmiany LEMON SYMPHONY (zarzut piąty) [78]. Po czwarte, że opis tej konkretnej właściwości jest przedmiotem oceny porównawczej między odmianami tego samego gatunku (zarzut szósty) [79].

83. Sąd oddalił skargi R. Schrädera.

84. Ralf Schräder zmierza obecnie do wykazania, że Sąd nie mógł zasadnie dojść do przekonania, że fakty i okoliczności nie były wystarczające do tego, aby uznać, że badanie techniczne z 1997 r. obarczone było nieodwracalnym błędem. Chociaż oficjalnie podnosi on zarzuty co do prawa, w rzeczywistości podważa ocenę stanu faktycznego dokonaną przez Sąd oraz wartość dowodową tych okoliczności faktycznych.

85. W świetle utrwalonego orzecznictwa Trybunału zarzuty trzeci, czwarty, piąty i szósty należy zatem uznać za niedopuszczalne.

86. Pragnę dodać, że moim zdaniem są one w każdym wypadku bezzasadne.

87. Przeinaczenie faktów lub dowodów ma miejsce w sytuacji, gdy bez odwoływania się do nowych dowodów można stwierdzić, że istniejąca ocena materiału dowodowego jest w sposób oczywisty błędna [80]. Błędy wskazywane przez R. Schrädera dotyczyły tego, że Sąd: (i) stwierdził, że autorem notatki uwzględnionej w aktach sprawy był biegły z Bundessortenamt, podczas gdy skarżący utrzymuje, że jest to urzędnik z CPVO; oraz (ii) wskazał, że jedyną kwestią sporną jest to, czy właściwość „Postura pędów" należy ustalać według kryteriów względnych, czy absolutnych.

88. Pierwsza z kwestii ma za przedmiot szczegół dotyczący autorstwa notatki, której treść nie jest podważana. Druga dotyczy kwalifikacji argumentu R. Schrädera, jakiej dokonał Sąd, a nie faktu stanowienia materiału dowodowego. Żadna z tych kwestii nie wskazuje na to, aby Sąd dopuścił się oczywistego błędu w ocenie – żadna z nich nie wpływa na fakty i okoliczności związane z badaniem technicznym z 1997 r. w sposób, który zaważyłby na ocenie tego badania.

75 — Wyrok Brookfield New Zealand i Elaris/CPVO i Schniga, EU:C:2012:813, pkt 39, 40 i przytoczone tam orzecznictwo.

76 — Zobacz pkt 145 zaskarżonego wyroku.

77 — Zobacz pkt 152–157 zaskarżonego wyroku.

78 — Zobacz pkt 158–162 zaskarżonego wyroku.

79 — Zobacz pkt 165–168 zaskarżonego wyroku.

80 — Wyrok PepsiCo/Grupo Promer Mon Graphic, EU:C:2011:679, pkt 78, 79 i przytoczone tam orzecznictwo.

89. Ponadto pragnę przypomnieć, że parametry dotyczące właściwości Sądu w zakresie kontroli określono w art. 73 ust. 2 rozporządzenia podstawowego. Nie miał on zatem obowiązku dokonania kompletnej i szczegółowej oceny stanu faktycznego w celu ustalenia, czy odmiana LEMON SYMPHONY charakteryzuje się odrębnością w świetle art. 7 ust. 1 tego rozporządzenia (w kontekście wniosku o unieważnienie złożonego przez R. Schrädera na mocy art. 20). Sąd mógł, biorąc po uwagę złożoność tej kwestii z naukowego i technicznego punktu widzenia, ograniczyć się do kontroli oczywistego błędu w ocenie [81].

90. Sąd słusznie zatem doszedł do przekonania, że dowody uwzględnione w aktach sprawy były wystarczające, aby pozwolić Izbie na wydanie orzeczenia, zgodnie z którym badania technicznego z 1997 r. nie uznaje się za nieważne z uwagi na wykorzystanie wadliwego materiału oraz że R. Schräder nie wykazał, że w 1997 r. odmiana LEMON SYMPHONY nie odróżniała się wyraźnie od jakiejkolwiek innej odmiany roślin.

91. Ponadto z odpowiednich punktów zaskarżonego wyroku jasno wynika [82], że Sąd wyciągnął wnioski w drodze dokładnej rewizji decyzji wydanej przez Izbę. Czyniąc to, przedstawił on uzasadnienie swoich ustaleń, które opierają się na zarzutach i dowodach przedstawionych przez strony postępowania.

92. Twierdzę zatem, że jeżeli (quod non) zarzuty trzeci, czwarty, piąty i szósty są dopuszczalne, to są one w każdym wypadku bezzasadne.

W przedmiocie kosztów

93. Jeżeli Trybunał zgodzi się z moją oceną, że odwołanie należy oddalić, to zgodnie z łączną lekturą art. 137, 138, 140 i 184 regulaminu postępowania przed Trybunałem R. Schräder, jako strona, która przegrała sprawę w odniesieniu do wszystkich zarzutów, powinien zostać obciążony kosztami postępowania.

Wnioski

94. Uważam zatem, że Trybunał powinien:

— oddalić odwołanie; oraz

— obciążyć R. Schrädera kosztami postępowania.

81 — Wyrok Schräder/CPVO, C-38/09 P, EU:C:2010:196, pkt 77.

82 — Punkty 145–168 zaskarżonego wyroku.